

Nr 145.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard**, och herr **Hagström**, *angående vissa tjänstemäns vid byggnadsstyrelsen enskilda arkitektupdrag.*

Den enskilda arkitektverksamhet, som sedan gammalt utövas av byggnadsstyrelsens tekniska tjänstemän, har under senare år vid olika tillfällen varit föremål för diskussion i pressen och jämväl uppmärksammats av riksdagens revisorer.

Vi erinra i sistnämnda avseende om att riksdagens såväl 1931 som år 1934 församlade revisorer sålunda funnit sig böra vidtaga särskilda utredningar i denna fråga och sedermera även framställt bestämda erinringar mot den utsträckning, i vilken dessa tjänstemän jämväl bedreve privat arkitektverksamhet.

Vid båda dessa tillfällen har även statsutskottet uttalat sin fulla anslutning till de kritiska uttalanden, som riksdagens revisorer gjort. Några direkta förslag har statsutskottet emellertid icke i detta sammanhang framlagt utan inskränkt sig till en omförmälan. Vi dela den uppfattning, som av revisorerna vid dessa olika tillfällen förfäktats.

Av äskandena under årets sjätte huvudtitel framgår, att byggnadsstyrelsen nu framställt krav på flera nya tekniska befattningar för tillgodoseende av det ökade behov i fråga om arkitektutbildad arbetskraft, som under senare tid blivit alltmer framträdande. I viss utsträckning har även vederbörande departementschef funnit sig böra föreslå sålunda begärd ökning.

Enligt vårt förmenande bör emellertid riksdagen icke f. n. gå med på inrättandet av flera tekniska befattningar inom byggnadsstyrelsen. Med hänsyn till de upprepade erinringar, som riksdagens revisorer gjort mot de nuvarande befattningshavarnas verksamhet vid sidan av tjänsten, och de förklaringar däröver, som byggnadsstyrelsen på sin tid avgivit, synes det oss angeläget, att, innan antalet befattningshavare av det slag, det här gäller, ökas, det ingående undersökes, huruvida de tidigare av revisorer och statsutskott gjorda erinringarna blivit i vederbörlig grad beaktade.

Innan en sådan ingående undersökning verkställts och det därvid framgått, att inga anmärkningar ur de synpunkter, som tidigare framhållits, längre med fog kunna göras mot här ifrågavarande verksamhet, synes oss någon utökning av det ordinarie antalet tekniska befattningshavare inom byggnadsstyrelsen icke böra ske.

Frågan om här berörda tjänstemäns enskilda arkitektverksamhet kan och bör emellertid ses även ur en annan synpunkt än de, som revisorer och statsutskott tidigare åtminstone främst lagt på densamma.

Mycket starkt synes sålunda kunna ifrågasättas, om det med hänsyn till alla privata arkitekter kan vara rätt och billigt att låta dessa tjänstemän med fast statslön direkt konkurrera med de förra om de arbetstillfällena, som den fria arbetsmarknaden vid olika tidpunkter kan erbjuda. Att denna konkurrens kännbart försämrar och försvårar de många privata arkitekternas förvärvsmöjligheter, lär ingen kunna förneka. Vid upprepade tillfällen ha också de nuvarande förhållandena med skärpa påtalats i den offentliga diskussionen just ur sistnämnda synpunkt.

Såsom av det ovan anförda framgår, tala flera tungt vägande skäl för en kraftigt beskärning av den enskilda verksamhet, som byggnadsstyrelsens arkitekter sedan gammalt bedriva. Att möjligheten för dessa att få utöva denna skulle vara en nödvändig förutsättning, för att det över huvud taget skulle vara möjligt att erhålla fullt kvalificerade tjänstemän just inom denna statliga verksamhetsgren, synes oss med stöd av erfarenheterna från andra nära liggande håll knappast kunna vara fallet.

Av allt att döma har, sedan riksdagsrevisorernas erinringar upprepades år 1934, ingen nämnvärd nedgång ägt rum i fråga om dessa tjänstemäns enskilda arkitektverksamhet. Med hänsyn härtill och då, såsom ovan framhållits, en beskärning ur olika synpunkter allmänt anses synnerligen önskvärd och då därtill kommer, att de nuvarande arbetskrafterna icke längre av vederbörande verksledning anses tillräckliga för tjänstens tillfredsställelse fullgörande, synas skäl föreligga att riksdagen icke längre låter bero vid de omförmäländen till riksdagens protokoll, som tidigare gjorts, utan nu i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att frågan om den privata verksamheten för här ifrågavarande tjänstemän, såväl ordinarie som extra ordinarie, utan dröjsmål göres till föremål för vederbörlig utredning i syfte att vinna garantier för att den arkitektverksamhet vid sidan av tjänsten, som här förekommer, utan dröjsmål effektivt inskränkes.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta dels avslå under sjätte huvudtiteln gjord framställning om inrättandet av ytterligare en intendentsbefattning inom byggnadsstyrelsen, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag snarast möjligt i syfte att effektivt begränsa tjänstemännens i byggnadsstyrelsen rätt att åtaga sig enskilda arkitektuppdrag.

Stockholm den 23 januari 1937.

J. B. Johansson,
Fredrikslund.

Leon. Hagström.